

משרד החינוך
המינהל למדע ולטכנולוגיה

תכנית לימודים

שם התכנית: ניהול תעשייתי א'

התמחות: מערכות תפעול, לוגיסטיקה ושיווק

מקצוע: מיקרו-כלכלה

כיתה: יג

תשס"ז 2006

מהדורה תשע"ט 2018

מיקרו-כלכלה

תפיסה רעיונית של התכנית

רוב תחומי חיינו קשורים במשאבים כלכליים. המיקרו-כלכלה הוא תחום בתורת הכלכלה העוסק בניתוח ההתנהגות והשיקולים של יחידות קטנות – כגון יצרן יחיד, צרכן יחיד וכו' – ומנסה להסביר את המניעים לפעילותן הכלכלית. הגישה היא פוזיטיבית ככל שניתן, דהיינו מתבססת על ניתוח העובדות והתהליכים, ללא תלות בהשקפת עולם פוליטית-חברתית.

המקצוע **מיקרו-כלכלה** מתמקד בפרטים הקטנים ומתייחס להתנהגותנו הכלכלית הן כצרכנים והן כיצרנים, בעיקר בשאלת המחירים מנקודת מבטם של המוכר ושל הקונה בשוק ברמה של יחידים, משפחות ופירמה.

מטרות כלליות

1. הכרת המיקרו-כלכלה כמדע שימושי.
2. פיתוח דרכי חשיבה בנוגע להקצאת מקורות, ניצול וחלוקה של משאבים מוגבלים לצורך השגת שירותים ומוצרים.
3. הבנת מנגנוני ביקוש והיצע בשוק תחרותי.
4. הכרה והבנה של פעילויות התערבות של הממשלה.
5. הכרת מבנים ענפיים בתחרות לא משוכללת.

מטרות אופרטיביות

עם סיום לימודיו התלמיד:

1. יפרש מושגים ומונחים מרכזיים במיקרו-כלכלה.
2. יתאר את תופעת המחסור ואת גודל הווייתור באמצעות המושג עלות אלטרנטיבית (חלופית).
3. יכיר ויבין מהי תחרות משוכללת ושוק תחרותי, לעומת תחרות לא משוכללת.
4. יכיר ויבין את התנהגות הקונה ושיקוליו.
5. יכיר ויבין את התנהגות היצרן ושיקוליו.
6. יסביר את השפעתם של שינויים בעקומת הביקוש או בהיצע על שיווי משקל בשוק תחרותי.
7. יבין את המשמעות של שיווי משקל במשק.
8. יכיר ויבין את הסיבות ואת דרכי פעולה להתערבות הממשלה.
9. ידע לחשב ולשרטט עקומות.

דרכי הוראה ולמידה מומלצות

בהוראת המקצוע יש להשתמש במגוון שיטות הוראה ועזרי הוראה. יש לשלב דרכי הוראה קונבנציונליות וחלופות ייחודיות התורמות להגברת המוטיבציה של תהליך הלמידה, כגון:

1. ניתוח אירועים ונתונים ממקורות מידע שונים.
2. שימוש בנתונים מקרו-כלכליים המתפרסמים על ידי גורמים שונים במשק לצורך בניית תרגילים יישומיים, עבודות ותרגילים הנשענים על בסיסי נתונים הניתנים לניתוח באמצעות הכלים הכלכליים שנלמדו (רצוי מתחומי ניהול שונים: שיווק, רכש, ייצור).

תכנים

נושאי לימוד	
4	1. מושגי יסוד
12	2. עקומת התמורה: גבול אפשרויות הייצור
10	3. ההיצע
8	4. הביקוש
8	5. שיווי משקל כללי במשק
6	6. משק פתוח
12	7. התערבות הממשלה
60	סה"כ

פירוט התכנים וחלוקת השעות המוצעת

שעות	נושאי לימוד
4	פרק 1 – מושגי יסוד 1.1 מיקרו-כלכלה ומקרו כלכלה 1.2 גישת הכלכלה הפוזיטיבית לעומת גישת הכלכלה הנורמטיבית 1.3 המחסור, נדירות המקורות והמשאבים 1.4 מוצר כלכלי, משק, משק בית 1.5 סוגי גורמי יצור 1.5.1 הון פיזי 1.5.2 הון אנושי 1.6 מוצרי צריכה ומוצרי השקעה 1.7 מאפייני שוק תחרותי (משוכלל)
12	פרק 2 – כיצד נקבעות החלטות כלכליות 2.1 עקומת התמורה (גבול אפשרויות היצור) 2.2 עלות אלטרנטיבית כוללת, ממוצעת ושולית 2.3 בניית עקומת התמורה בהינתן אפשרויות יצור 2.4 תזוזה על עקומת התמורה 2.5 תזוזה של עקומת התמורה בעקבות נסיגה או צמיחה כלכלית 2.6 יתרון מוחלט, יתרון יחסי 2.7 ניתוח עקומת תמורה לינארית (כאשר אין התמחות של גורמי ייצור) 2.8 ניתוח עקומת תמורה קמורה (כאשר יש התמחות של גורמי ייצור)

10	פרק 3 – ההיצע 3.1 התנהגות יצרן יחיד בשוק תחרותי 3.2 פונקציית התפוקה 3.2.1 תפוקה כוללת, ממוצעת ושולית 3.2.2 חוק התפוקה השולית הפוחתת 3.2.3 קביעת שכר לפי שווי תפוקה שולית 3.3 פונקציית ההוצאות 3.3.1 עלויות היצרן בטווח הקצר: עלויות קבועות ועלויות משתנות 3.3.2 עלות כוללת, עלות (כוללת/ משתנה) ממוצעת, עלות שולית 3.3.3 קביעת כמות ייצור אופטימלית בהינתן מחיר המוצר 3.4 עקומת ההיצע 3.4.1 עקומת היצע של יצרן יחיד 3.4.2 עקומת ההיצע המצרפית של הענף 3.4.3 תזוזות של עקומת ההיצע 3.4.4 הגורמים לתזוזה של עקומת ההיצע: 3.4.4.1 מספר יצרנים 3.4.4.2 שינוי טכנולוגי 3.4.4.3 שינוי במחיר גורמי ייצור משתנים 3.4.4.4 שינוי בעלויות חומרי גלם 3.4.4.5 עונה (במוצרים חקלאיים)
----	---

8	פרק 4 – הביקוש 4.1 התנהגות הצרכן היחיד 4.2 עקומת הביקוש 4.2.1 עקומת הביקוש של הצרכן הבודד 4.2.2 עקומת ביקוש מצרפית של המשק 4.2.3 תזוזות על עקומת הביקוש 4.2.4 הגורמים לתזוזה של עקומת הביקוש: 4.2.4.1 שינוי בגודל אוכלוסיית הצרכנים 4.2.4.2 שינויים בהכנסה: מוצר נורמלי, נחות, ניטרלי 4.2.4.3 שינויים בטעמים 4.2.4.4 ציפייה לשינוי מחיר בעתיד 4.2.4.5 שינויים במחיר מוצר משלים 4.2.4.6 שינויים במחיר מוצר תחליפי 4.3 גמישות עקומת הביקוש, והשפעתה על הוצאות הצרכנים 4.3.1 עקומת ביקוש קשיחה לחלוטין 4.3.1 עקומת ביקוש קשיחה 4.3.1 עקומת ביקוש יחידתית 4.3.1 עקומת ביקוש גמישה 4.3.1 עקומת ביקוש גמישה לחלוטין
8	פרק 5 – שיווי משקל כללי במשק 5.1 המשמעות של שיווי המשקל בשוק תחרותי 5.2 שינויים בשיווי משקל כתוצאה משינויים בעקומות הביקוש וההיצע
6	פרק 6 – משק פתוח 6.1 יבוא 6.2 יצוא

12	פרק 7 – התערבות הממשלה 7.1 הסיבות להתערבות הממשלה 7.2 צורת התערבות הממשלה: 7.2.1 מחיר מקסימלי (מרבי) 7.2.2 מחיר מינימום (מזערי) 7.2.3 מס קבוע ויחסי 7.2.4 סובסידיה 7.3 התערבות הממשלה בשוק סחר חוץ 7.3.1 צמצום היבוא ע"י הטלת מכס על יבוא 7.3.2 עידוד היצוא ע"י הענקת סובסידיה ליצוא
60	סה"כ

ביבליוגרפיה

1. אורן, יצחק, מארק, נילי, עופר, גליה, 1995. **מבוא לכלכלה – מיקרו-כלכלה**. "עמיחי" הוצאת ספרים בע"מ.
2. גדעון, יניב, 1982 **מבוא לכלכלה – מיקרו יחידות 1-6**. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.
3. זימון יאיר, הירש, נורית, 2002. **מבוא לכלכלה**, הוצאת רונאל